Реймонд Чандлер

Завіса

Переклад Олексія Барієва

1

Коли я побачив Ларрі Бетцеля вперше, він був напідпитку й сидів у вже не новому "ролс-ройсі" перед баром Сарді. Його супроводжувала висока блондинка, очей якої ви ніколи б не забули. Разом з нею ми умовили його не сідати за кермо, і машину повела вона.

Коли я побачив Бетцеля вдруге, він уже втратив і "ролс-ройса", і блондинку, й роботу в кіно. Все, що він мав, — це розшарпані нерви та костюм, що його слід було б попрасувати. Ларрі мене пам'ятав. Він був, як і першого разу, під добрячою чаркою.

Я купив трохи випити, щоб він похмелився, й віддав йому половину своїх сигарет. Час від часу я зустрічав його, як він казав, "між фільмами". Я примушував Ларрі позичати в мене гроші. Сам не знаю чому. Це був здоровенний вродливий чоловік із великими очима, в яких угадувалося щось простодушне й щире. Те, що в моєму ділі траплялося мені не часто.

Цікаво, що до скасування сухого закону він постачав контрабандне спиртне одній досить впливовій зграї. А в кіно Ларрі взагалі ніколи не знімався. Згодом я випустив його з очей.

Потім одного чудового дня я одержав чека на всі його борги мені й записку про те, що він працює при столиках для гри в рулетку у клубі "Дарданелла" й запрошує мене навідатись до нього. Так я дізнався, що Бетцель знов узявся за рекет.

Я не поїхав до нього, одначе з'ясував, що Джо Мізервей здобув посаду й одружився з тією самою блондинкою з гарними очима, з якою колись перед [131] баром Сарді сидів у "ролсі" Ларрі. А я все ще не міг вибратись до клубу.

Потім якось рано-вранці біля мого ліжка постала невиразна постать. Штори в кімнаті були опущені. Мабуть, від шарудіння я прокинувся. Постать була велика й тримала в руці пістолет.

Я повернувся на бік, протер очі й сказав:

— Гаразд. У кишені штанів у мене дванадцять доларів, а наручний годинник коштує двадцять сім п'ятдесят. Ви на цьому не розбагатієте.

Постать одійшла до вікна, трохи відслонила штору й виглянула на вулицю. А коли той чоловік повернувся до мене, я впізнав у ньому Бетцеля.

Його обличчя відбивало надзвичайну втому, до того ж Ларрі не завадило б поголитися. Проте він був у смокінгу й темному двобортному пальті із зів'ялою карликовою трояндою в петельці.

Він сів, розгублено подержав пістолета на коліні, наче не знав, що робити з ним далі, й нарешті сховав його.

— Ти відвезеш мене в Берду, — сказав Ларрі. — Я мушу вшиватись з міста. Вони взяли мене на приціл.

— Гаразд, — погодився я. — Розказуй.

Я сів на ліжку, спустив ноги на килим і запалив сигарету. Було десь трохи за пів на шосту.

— Твій замок я відімкнув шматком твердого целулоїду, — пояснив Ларрі. — Ти хоч інколи користуйся на ніч засувкою. Я не знав напевне, де твоя нічліжка, й боявся розбудити весь будинок.

— На другий раз перевіряй за поштовими скриньками, — порадив я. — Але розказуй далі. Ти ж, здається, не п'яний?

— Я б хотів бути п'яним, та спершу мені треба втекти звідси. Просто я схвильований. І не такий міцний, який був колись. Ти, звісно, читав, що О'Мара зник.

— Читав.

— Все одно послухай. Зі мною нічого не станеться, якщо я трохи поговорю. Не думаю, що мене тут вистежили.

— Нам обом не завадить промочити горло, — сказав я. — Віскі он там, на столі.

Він швидко налив у дві склянки й передав одну мені. Я накинув на себе купальний халат і взув пантофлі. Ларрі пив, і його зуби дрібно цокотіли по склу. [132]

Поставивши порожню склянку, він зціпив руки й почав свою розповідь:

— Дада О'Мару я знав досить добре. Бувало, ми з ним провозили з Х'юнем-Пойнта героїн. Навіть упадали вдвох за однією дівчиною. Тепер вона замужем за Джо Мізервеєм. А Дад оженився на п'яти мільйонах. Він узяв собі гулящу розлучену дочку генерала Дейда Вінслоу...

— Усе це мені відомо, — перебив я його.

— Атож. Але ти послухай. Вона витягла його з підпільного бару так само легко, як я підняв би тацю в кафетерії. Та йому не хотілося жити. Я маю підозру, що Дад навідувався до Мони. Він дізнався, що Джо Мізервей та Леш Їгер промишляли на стороні краденими машинами. Тож вони його й порішили.

— Хай їм грець, — сказав я. — Давай іще по ковточку.

— Ні. Ти послухай. Тут лише два моменти. Того вечора, коли О'Мара запнув завісу... Ні, того вечора, коли газети повідомили про це, зникла й Мона Мізервей. Тільки не з власної волі. Вони сховали її в одному будинку серед помаранчових гаїв за кілька міль від Реаліто. Поруч із автомайстернею одного мерзотника на ім'я Арт Гак. Я все розвідав. Я вистежив там Джо.

— Чого ти поліз у цю справу? — поцікавився я.

— Я й досі її кохаю. І кажу тобі про це лише тому, що колись ти дуже мені допоміг. Можеш скористатися моїми відомостями, коли я вшиюсь. Вони сховали її для того, щоб у людей склалося враження, ніби Дад утік разом із нею. Але лягаші, звісно, не такі дурні й навідалися до Джо. Та Мону вони не знайшли. У них є спеціальна система для розслідування таких справ, і вони працюють за цією системою.

Він підвівся, знову підійшов до вікна й виглянув у Щілину між шторами.

— Внизу стоїть синій седан. Здається, я його вже бачив, — сказав Ларрі. — А може, й ні. Таких машин багато. — І він знову сів.

Я мовчав.

— Той будинок під Реаліто стоїть за першим поворотом на дорозі, що веде на північ від бульвару Футгілла. Ти його пропустиш. Там тільки та

майстерня, а одразу по сусідству — будинок. А* вище розташований старий завод, що виробляє ціанід. Я розказую тобі про це... [133]

— Це перший момент, Ларрі, — урвав я Ларрі— — А другий?

— Молодик, який возив Леша Ігера, два тижні тому втік і подався на Схід. Я позичив йому п'ятдесят доларів. Бо він зостався без цента за душею. Хлопець розповів мені, що Їгер їздив до маєтку Вінслоу того вечора, коли зник Дад О'Мара.

Я пильно поглянув на нього.

— О, це вже цікаво. Проте не досить, щоб одразу встрявати в цю халепу. Зрештою нам доведеться звернутись до управління поліції.

— Звичайно. І врахуй іще одне. Вчора ввечері я напився й розказав Ігерові про все, що знаю. А потім покинув у "Дарданеллі" роботу. І коли повертався додому, мене хтось обстріляв. Відтоді я переховуюсь. Ну, то ти відвезеш мене до Берду?

Я підвівся. Стояв травень, але мені було холодно. А Ларрі Бетцеля морозило навіть у пальті.

— Ну звісно, — відповів я. — Ти тільки не хвилюйся. Все буде гаразд. Налий собі ще. Ти ж не певен, що вони порішили О'Мару.

— Якщо він дізнався про торгівлю краденими машинами, — адже Мона — дружина Джо Мізервея, — то вони мусили його порішити. Дад не став би мовчати.

Я рушив до ванної. Ларрі знову підійшов до вікна.

— Там усе спокійно, — кинув він через плече. — Коли ти поїдеш зі мною, тебе можуть пристрелити.

— Мені б цього дуже не хотілося, — сказав я.

— Славний ти хлопець, Кармеді. Збирається на дощ... Чорт забирай, я не бажаю піти на той світ у дощ! А ти?

— Ти забагато сиплеш чортами, — зауважив я, входячи до ванної.

Того разу я розмовляв із ним востаннє.

2

Голячись, я чув, як він ходив по кімнаті. Та коли я прийняв душ і вийшов з ванної, його вже не було. Я зазирнув до невеличкої кухні. Ларрі не було й там. Схопивши купальний халат, я виглянув у хол. Він був порожній, тільки перед дверима лежали згорнуті свіжі газети, а сходами на чорний хід спускався молочник. Він ніс залізного ящика з пляшками.

— Гей, — гукнув я. — Звідси щойно вийшов чоловік. Ви часом його не бачили?

Молочник озирнувся й розтулив рота, щоб відповісти. Це був вродливий юнак із чудовими, великими [134] білими зубами. Я добре запам'ятав його зуби, бо саме дивився на них, коли почулися постріли.

Вони пролунали не дуже близько й не дуже далеко. "Це в дворі отого багатоквартирного будинку, що поблизу гаражів, або у провулку", — подумав я. Два короткі, різкі постріли. Потім хтось завів машину, і вона поїхала.

Молочник якось машинально, наче несамохіть стулив рота. Його очі стали величезними, порожніми і втупилися в мене. Він дуже обережно поставив пляшки на верхню сходинку, прихилився спиною до стіни й промовив:

— Схоже на постріли.

Все це сталося за кілька секунд, а здавалося, минуло півгодини. Я повернувся до себе, поспіхом одягся, похапав з письмового столу сякий-такий дріб'язок і вибіг у хол. У ньому так само нікого не було, навіть молочник уже пішов. Десь неподалік затихла сирена. Двері до сусідньої квартири трохи прочинилися, з них виглянув лисий чоловік і щось пробуркотів гугнявим голосом. Певне, він був під чаркою.

Я став спускатися на чорний хід.

У нижньому холі зібралося кілька чоловік. Я вийшов на подвір'я. Між двома рядами гаражів, що стояли воротьми один до одного, був зацементований проїзд. У кінці одного ряду я побачив між гаражами вихід у провулок. Поза огорожею, за три будинки від мене, йшли двоє дітлахів.

Ларрі Бетцель лежав долілиць; капелюх відлетів на ярд від його голови, а за фут від руки валявся великий чорний автоматичний пістолет. Ноги в Ларрі були схрещені, наче він сукав ними, коли падав. Частина його обличчя, світлий чуб і особливо шия були густо залиті кров'ю. На цементі теж виднілася чимала калюжа крові.

Над ним уже схилилися два полісмени з раціями, водій молоковоза та чоловік у коричневому светрі й робочих штанях. Цей останній був наш двірник.

Я рушив до гурту. Десь в цю хвилину й двоє дітлахів, які доти були за огорожею, дійшли до двору. Водій молоковоза підозріливо подивився на мене. Один із полісменів випростався й запитав.

— Хлопці, хтось із вас знає цього чоловіка? Все ж таки половину обличчя можна розгледіти.

Він звертався не до мене. Молочник похитав головою і знов скоса глянув у мій бік. А двірник відповів:

— Він тут не жив. Може, приходив до когось у гості. Але ж для гостей надто рано, чи не так? [135]

— Одягнений як на прийом. Ви свою нічліжку знаєте краще за мене, — сумно проказав полісмен і дістав записника.

Другий полісмен теж випростався, похитав головою і попростував до будинку. Двірник подавсь услід за ним.

Полісмен із записником показав на мене великим пальцем і суворо промовив:

— Ви з'явились тут одразу після цих двох хлопців. Можете щось додати?

Я подивився на молочника. Ларрі Бетцелеві тепер однаково, а людині треба заробляти на життя. В кожному разі це історія не для патрульної машини.

— Я тільки почув постріли й прибіг сюди, — сказав я.

Полісмена ця відповідь задовольнила. Молочник звів очі до похмурого сірого неба й не промовив жодного слова.

Трохи згодом я повернувся до себе в квартиру й як слід одягся. Потім підійшов до вікна й узяв зі столу капелюха. Поруч із пляшкою віскі я побачив невеличку троянду, що лежала на аркуші поспіхом списаного паперу.

У записці говорилося: "Ти славний хлопець, але я вирішив поїхати сам. Троянду, як випаде нагода, віддаси Моні. Ларрі".

Аркуш та троянду я сховав до гамана і, щоб підбадьорити себе, ковтнув віскі.

3

Годині о третій того ж таки дня я стояв у головному передпокої заміського будинку Вінслоу і чекав, коли повернеться слуга. Від самого ранку я намагався не з'являтися поблизу своєї контори чи помешкання, щоб не зустріти когось із убивць. Я ще не отямився від цієї події і спершу хотів побачитися з генералом Дейдом Вінслоу. А потрапити до нього було нелегко.

Довкола на стінах висіли намальовані олійними фарбами картини, переважно портрети. На постаментах із чорного дерева стояли дві статуї і лежали потемнілі від часу бойові обладунки. Високо вгорі над величезним мармуровим каміном я побачив під склом пробиті кулями чи поїдені міллю кавалерійські прапори, а під ними — портрет бравого худорлявого чоловіка з чорними вусами та бородою. Він був у парадному мундирі часів, мабуть, мексіканської війни. Напевне, батько генерала Дейда Вінслоу. Сам генерал, хоч був уже геть старий, у ті роки служити в армії не міг. [136]

Нарешті повернувся слуга й сказав:

— Генерал Вінслоу чекає на вас в оранжереї з орхідеями. Будь ласка, ідіть за мною.

Ми вийшли крізь засклені двері надвір і попростували моріжком до великого скляного павільйону, що стояв на чималій відстані від гаражів. Слуга відчинив двері до такого собі наче вестибюля і, коли я ввійшов, замкнув їх. Навіть тут було вже тепло. Тоді він відчинив внутрішні двері, і стало по-справжньому жарко.

Повітря було насичене вологою. На стінах і стелі оранжереї позбиралися краплі води. Майже все напівтемне приміщення заповнювали квіти й гілля величезних тропічних рослин, а їх запаморочливі духмянощі могли б забити навіть запах спирту, доведеного до кипіння.

Старий слуга, сивий, худорлявий і дуже прямий, відводив набік гілки, щоб пропустити мене, і ми пройшли в глибину оранжереї, де було вільне місце. На підлозі, викладеній шестикутними кам'яними плитками, лежав великий рудуватий турецький килим. Посеред килима у кріслі-візку сидів дуже старий чоловік, закутаний у плед, і дивився на нас.

На його обличчі живі були тільки очі — глибоко посаджені чорні, блискучі й непроникні. Решта лиця нагадувала свинцеву маску смерті: запалі скроні, гострий ніс, відвислі мочки вух, а замість рота — вузька біла щілина. На чоловікові був рудуватий, вельми поношений халат. Руки із синюватими нігтями нерухомо лежали поверх пледа. На голові стирчали пасма сивого волосся.

— Генерале, це містер Кармеді, — відрекомендував мене слуга.

Старий пильно поглянув на мене. Трохи згодом різкий голос невдоволено промовив:

— Подай містерові Кармеді стільця!

Слуга підтяг плетеного стільця, і я сів, поклавши капелюха на підлогу,— Слуга підняв його.

— Бренді, — наказав генерал. — З чим ви любите бренді, сер?

— Мені байдуже, — відповів я.

Старий голосно засміявся. Слуга пішов. Тоді генерал, не кліпаючи, подивився на мене і знову засміявся.

— А я завжди беру з собою шампанське, — промовив нарешті він. — Третину склянки бредні, а зверху шампанське, і щоб шампанське було таке холодне, наче воно з вічної мерзлоти. Навіть холодніше, якщо вам пощастить зробити його холоднішим! — Із його [137] горла вихопився звук, схожий на хихотіння. — Ви можете закурити, сер.

Я подякував і сказав що недавно курив. Потім дістав носовичка й витер обличчя.

— Скиньте піджака, сер. Дад завжди скидав. Орхідеям потрібне тепло, містере Кармеді, — як і хворим старим людям. і

Я скинув піджак, а плаща тримав у руках. Вологе повітря навіювало думку про дощ. Уранці Ларрі Бет-цель казав, що збирається на дощ.

— Дад — це мій зять. Дадлі О'Мара. Гадаю, ви можете дещо розповісти про нього.

— Тільки чутки, — сказав я. — Мені б не хотілося втручатись у цю справу без вашої згоди, генерале.

Гіпнотичні очі втупилися в мене.

— Ви приватний детектив. І, думаю, хочете, щоб вам заплатили.

— Така в мене робота, — відповів я. — Одначе це зовсім не означає, що мені треба платити за кожне слово. Дещо я чув. Можливо, ви самі схочете передати ці відомості у відділ розшуку осіб, що пропали безвісти.

— Розумію, — спокійно мовив генерал. — Адже це — своєрідний скандал.

Не встиг я відповісти, як повернувся слуга. Він викотив з густих заростей чайний столик на коліщатах, поставив його переді мною, налив мені бренді з содовою і пішов.

Я зробив маленький ковток.

— Очевидно, тут замішана дівчина, — сказав я. — Він знав її ще до того, як познайомився з вашою дочкою. Тепер вона одружена з одним пройдисвітом. Здається...

— Все це я вже чув, — перебив мене генерал. — Мені на це начхати. Я тільки хочу знати, де він і чи все з ним гаразд. І чи він щасливий.

Я здивовано звів на нього очі й по хвилі мляво проказав:

— Може, я б розшукав дівчину... Або хлопці з міста завдяки моїм відомостям.

Старий обсмикнув край пледа й ледь помітно ворухнув головою — я подумав, що то він нею кивнув. Потім генерал повільно промовив:

— Мабуть, я говорю надто багато як для мого стану, проте хочу дещо з'ясувати. Я каліка. У мене хворі ноги й вирізана частина шлунка. Я мало їм і [138] мало сплю. Я гидкий навіть самому собі й смертельно всім набрид. А тепер ще й утратив Дада. Він бував зі мною багато часу. Бог знає чому.

— Що ж... — почав був я.

— Помовчте! Проти мене ви ще хлопчисько, тож я можу сказати вам і грубе слово. Дад зник, не попрощавшись зі мною. Це на мого зятя не схоже. Одного вечора він кудись поїхав своєю машиною, і відтоді про нього ніхто нічого не чув. Якщо він утомився від моєї дурноверхої дочки та її вилупка, якщо йому сподобалась інша жінка, то все це нормально. На Дада щось найшло, і він поїхав, не попрощавшись зі мною, а тепер шкодує. Тому про нього нічого й не чути. Розшукайте бідолаху, скажіть, що я його розумію. От і все. Якщо тільки в Дада не скінчилися гроші. Якщо скінчились, він може одержати скільки йому потрібно.

Його свинцеві щоки нарешті трохи порожевіли, а чорні очі заблищали ще дужче, якщо це взагалі можливо. Генерал стомлено відкинувся на спинку крісла й заплющив їх.

Одним духом я вихилив майже все бренді й сказав:

— Припустімо, він ускочив у халепу. Скажімо, через чоловіка його подруги. Того ж таки Джо Мізервея.

Старий розплющив очі й підморгнув.

— Хтось інший ускочив би в халепу, — промовив він. — Тільки не О'Мара.

— Гаразд. То мені повідомити у відділ, де шукати ту жінку?

— Ні в якому разі. Вони ж нічого не зробили. Хай собі працюють далі. Розшукайте його самі. Я заплачу тисячу доларів — навіть якщо для цього вам доведеться лише перейти вулицю. Скажіть йому, що тут усе гаразд. Старий, мовляв, почуває себе добре, й вітає його. Ось і все.

Я б не зміг відкрити йому всю правду. Отак, зненацька не зважився б розповісти генералові про те, Що повідомив мені Ларрі Бетцель, а також про те, Що сталося з самим Ларрі. Допивши бренді, я підвівся, надяг піджака й промовив:

— Це надто великі гроші за таку роботу, генерале. Поговоримо про це потім. Ви дозволите мені представляти ваші інтереси на власний розсуд?

Він натис кнопку дзвінка на кріслі-візку.

— Тільки не забудьте йому сказати! — попросив старий. — Мені треба знати, що з ним усе гаразд. Нехай і Дад знає, що я живий-здоровий. Ось і все. [139] Може, йому потрібні гроші? А тепер вибачте мені. Я стомився.

Він заплющив очі, і я рушив крізь зарості до виходу. Біля дверей мене зустрів слуга й подав капелюха.

Вдихнувши прохолодне повітря, я сказав йому:

— Генерал хоче, щоб я побачився з місіс О'Мара.

4

У цій кімнаті від стіни до стіни лежав білий килим. На вікнах висіли довгі штори кольору слонової кістки — і такі довгі, що сягали килима. Вікна виходили на темні передгір'я, та й надворі теж було темно. Дощ іще не пустився, але атмосферний тиск уже впав.

Місіс О'Мара сиділа, випроставши ноги, в білому шезлонгу. Пантофлі вона скинула й залишилась у сітчастих панчохах, яких ніхто вже не носив. Вона була висока, чорнява, з надутими губами. Гарненька, одначе вроди досить своєрідної.

— Чим, власне, я можу тобі допомогти? — спитала вона. — Все вже відомо. Чорт забирай, надто добре відомо! Хіба що тебе я ще не знаю, чи не так?

— Мабуть, що так, — відповів я. — Я всього лиш скромний приватний детектив.

Генералова дочка простягнула руку й узяла келиха, якого я спочатку не помітив, але за хвилину, певне, здогадався б про нього з її тону, а також із того, що вона скинула пантофлі. Жінка мляво випила, сяйнувши обручкою.

— Я познайомилася з ним у підпільному барі, — промовила, неприємно засміявшись, місіс О'Мара. — Дуже гарний був торговець самогоном — густий кучерявий чуб, ірландська усмішка.. Тож я й вийшла за нього заміж. Із нудьги. А щодо Дада, то навіть тоді торгувати самогоном було справою ненадійною — якщо ти не мав інших прибутків.

Вона чекала, що я заперечу, та моя думка, схоже, мало її цікавила. Тож я тільки спитав:

— Ви не бачили, як він поїхав того дня?

— Ні. Я взагалі рідко бачила, як Дад від'їздив чи повертався. Того разу все було як завжди. — І вона знову відпила з келиха.

— Гм! — гмукнув я. — Але ви, певна річ, не сварилися?

Як виявилось, вони не сварилися ніколи.

— Сваритися можна по-різному, містере Кармеді, — додала місіс О'Мара. [140]

— Звичайно. Мені подобаються ваші слова. Ви, звісно, знали про ту дівчину?

— Я рада, що можу бути цілком відверта з досвідченим сімейним детективом. Так, я знала про ту дівчину. — Вона посмикала за кучерик чорного, як воронове крило, волосся за вухом.

— Ви знали про неї ще до того, як він зник? — чемно поцікавився я.

— Авжеж.

— Звідки?

— Ти вельми прямий, чи не так?.. Зв'язки, як то кажуть. Я здавна люблю вчащати до таких барів. Чи тобі про це невідомо?

— Ви знали завсідників "Дарданелли"?

— Я бувала в тому клубі. — Вона, схоже, не злякалась і навіть не здивувалася. — Власне, я там цілий тиждень жила. Там-таки й з Дадлі О'Марою познайомилась.

— Он як. А ваш батько одружився досить пізно, правда ж?

Я дивився на бліді щоки цієї жінки і до нестями жадав її, але вдіяти нічого не міг. Генералова дочка всміхнулась, і рум'янець знов осяяв її обличчя. Вона подзвонила у дзвіночок, повішений під подушками шезлонга.

— Дуже пізно, — нарешті відповіла місіс О'Мара. — Якщо це тебе цікавить як детектива.

— Ні, — сказав я.

Увійшла скромна на вигляд покоївка в короткій спідниці і змішала напої на столику поруч. Один келих вона подала господині, а другий поставила переді мною. Дівчина відразу ж пішла, але я встиг розгледіти її гарні ноги.

Місіс О'Мара зачекала, поки двері причиняться, а тоді повела далі:

— Насамперед треба підтримати в тата настрій. Сподіваюся, Дад надішле телеграму, напише листа або ще якось дасть знати про себе.

— Він дуже старий, покалічений чоловік, однією ногою вже в домовині, — тихо промовив я. — Лише тонка нитка інтересу зв'язувала його з життям. Нитка перервалась, але нікому немає до цього діла. Він намагається триматись так, наче йому на все начхати. Я б не сказав, що це настрій. Скоріше це — чудовий вияв сили духу.

— Дуже гарно, — зауважила вона, і очі її спалахнули. — Але ти навіть не доторкнувся до келиха. [141]

— Мені час іти, — пояснив я. — Дякую вам за все.

Місіс О'Мара простягла мені тонку руку з нафарбованими нігтями, я підійшов і потис її. Цієї миті за пагорбами раптом пролунав грім, і жінка здригнулася. Шибки задеренчали від рвучкого пориву вітру.

Я спустився сходами, що були викладені плитками, до передпокою. З напівтемряви вийшов слуга й відчинив мені двері.

Я поглянув на ряд терас із квітками та дивовижними деревами. Коло підніжжя пагорба була висока залізна огорожа з пофарбованими у золотистий колір гострими шпичаками, а за нею — живопліт заввишки футів із шість. Розбитий проїзд вів до головних воріт із будкою для сторожа.

За маєтком пагорб спускався в бік міста й старих нафтових свердловин Ла-Бреа; тепер там на частиш території зеленів парк, а необроблсна земля була обнесена парканом. Кілька дерев'яних бурових вишок ще збереглося. Саме ці свердловини й забезпечили родині Вінслоу процвітання. Але потім вона, бажаючи позбутися смороду з відстойників, перебралася вище на пагорб, хоч і не надто далеко. Очевидно, господарям маєтку подобалося те, що з вікон було видно джерело їхнього багатства.

Я рушив цегляними сходами, що вели терасами вниз. На лужку темночубий, блідий хлопчик років десяти чи одинадцяти метав дротики в мішень, прикріплену до дерева. Я зупинився біля нього й спитав:

— Ти О'Мара-молодший?

Тримаючи в руці чотири дротики, хлопчик сперся на кам'яну лаву, подивився на мене байдужими темно-сірими очима — старечими очима, — й похмуро відповів:

— Мене звуть Дейд Вінслоу Тревільян.

— О, виходить, твій батько — не Дадлі О'Мара?

— Звичайно, ні. — Голос у нього був сповнений зневаги. — А ви хто?

— Я детектив і хочу знайти твого... я маю на увазі містера О'Мару.

Від цього наші взаємини анітрохи не потеплішали. Детективи були для хлопця порожнім місцем. Грім гарцював серед пагорбів, наче стадо слонів, що грали в квача. Потім у мене сяйнула думка.

— Б'юсь об заклад, із тридцяти футів ти не поцілиш чотири рази з п'яти в золоте коло.

— Оцими дротиками? — відразу пожвавішав хлопчик.

— Еге. [142]

— А скільки ви ставите? — миттю зреагував він.

— Ну, долар.

Хлопчик підбіг до мішені, повитягав із неї дротики, повернувся назад і зайняв позицію поруч із лавою.

— Тут тридцяти футів немає, — зауважив я. Хлопчик похмуро глипнув на мене й відійшов на кілька футів за лаву. Я усміхнувся, але незабаром мені було вже не до сміху.

Його невеличка рука метала так хутко, що я ледве встигав за нею стежити. Кілька секунд — і п'ять дротиків стриміли в центрі мішені. Хлопчик переможно глянув на мене.

— Чорт забирай, ти просто молодець, юний Тревільян! — вигукнув я і дістав долар.

Його рука заволоділа ним так спритно, як ото форель, що хапає муху. Він одразу ж сховав долара до кишені.

— Це пусте, — засміявся хлопчик. — Побачили б ви мене в нашому тирі за гаражами! Хочете, підемо туди і ще раз поб'ємось об заклад?

Я оглянувся й побачив частину низької білої споруди, що притулилася до крутого схилу пагорба.

— Гаразд, але тільки не сьогодні, — сказав я. — Може, я прийду сюди ще раз. Виходить, твій батько — не Дад О'Мара. І все ж таки, коли я знайду його, тебе це потішить?

Хлопчик знизав худими, гострими плечима, що випиналися з-під светра каштанового кольору.

— Ну звісно. Та що ви зробите, коли навіть поліція нічого не вдіє?

— О, це думка! — промовив я і, не прощаючись, пішов.

Викладеною цеглинами стежкою я спустився до підніжжя пагорба і попід живоплотом попростував до будки біля воріт. У просвітах між кущами виднілася вулиця. На півдорозі до будки я побачив за огорожею синій седан. То була невелика, дуже чиста й гарна машина, трохи світліша за поліційну, одначе майже така сама завбільшки. А трохи далі за нею під перцевим деревом стояв мій родстер.

Я зупинився, придивляючись крізь живопліт до седана. За вітровим склом вився димок чиєїсь сигарети. Я повернувся спиною до будки біля воріт і поглянув Угору, на пагорб. Малий Тревільян кудись пішов — певне, щоб сховати долара, хоча такі гроші для нього важили не багато. [143]

Я дістав свого "люгера" калібру 7,65, якого прихопив того дня із собою, нахилився й засунув його дулом униз під шкарпетку на лівій нозі. Так я міг іти, хоч, правда, й не дуже швидко. Потім рушив до воріт.

Вони були замкнені, і ніхто не міг увійти, поки не з'ясують, що ти за один. Сторож, здоровенний чолов'яга з пістолетом під пахвою, вийшов назустріч, відчинив хвіртку і випустив мене. Якийсь час я розмовляв з ним крізь решітку, спостерігаючи за седаном.

Машина не викликала підозри. Схоже, в ній сиділо двоє чоловіків. Вона стояла футів за сто від мене по той бік вулиці в тіні від високого муру. Це була дуже вузька вулиця без тротуарів. Тож до свого родстера мені довелося йти не далеко.

Трохи накульгуючи, я перетнув бруківку, сів у машину й відразу ж перевірив, чи на місці запасний пістолет. У спеціальному сховку на передньому сидінні я тримав свого поліційного "кольта". Поклавши його в кобуру під піджаком, я ввімкнув запалювання, відпустив гальмо й рушив з місця.

Зненацька великими краплями сипонув дощ, а небо зробилося геть чорне. Однак і в такій темряві я побачив, що седан виїздить услід за мною на дорогу.

Я ввімкнув двірники, натис на педаль газу й помчав із швидкістю сорок миль на годину. Я проїхав уже кварталів вісім, коли це вони раптом подали мені сигнал. Це мене приголомшило. Вулиця була тиха, надзвичайно тиха. Я збив швидкість і притиснувся до узбіччя. Седан загальмував поряд зі мною, і в опущене вікно задніх дверцят виткнувся чорний ствол автомата.

А за ним з'явилося вузьке обличчя з почервонілими очима й стиснутим ротом. Крізь шум дощу та рокіт двигунів двох машин почувся голос:

— Сідай до нас. І без фокусів, ми не жартуємо! Це були полісмени. Але тепер це не мало значення.

Я вимкнув двигуна, кинув ключі на підлогу й вибрався з машини. Чоловік за кермом седана навіть не глянув на мене. Той, що сидів позаду, широко розчинив дверцята й посунувся на сидінні, тримаючи автомат напоготові. Я сів у седан.

— Чудово, Луї. Обшукай його.

Водій вибрався з-за керма й нахилився наді мною. Сягнувши рукою мені під пахву, він дістав "кольта", тоді поплескав мене по стегнах та кишенях, помацав пояс.

— Чисто, — сказав він і знову сів за кермо. [144]

Чоловік, що сидів поруч зі мною, простяг ліву руку й забрав у водія мій "кольт", потім поклав свого автомата на підлогу й накрив його брунатним килимком. Відкинувшись у куток — задоволений, розслаблений, з "кольтом" на коліні, — він сказав:

— Гаразд, Луї. А тепер їдьмо.

5

Ми поїхали — повільно, спокійно, дощ тарабанив по даху, і струмочки води стікали по шибках машини. Ми петляли звивистими горбастими вулицями, серед великих маєтків, де мокрі фасади будинків ховалися за невиразними обрисами дерев.

У мій бік попливло кільце сигаретного диму, і чоловік з почервонілими очима спитав:

— Що він тобі розповів?

— Зовсім небагато, — відповів я. — Що Мона зникла з міста того самого вечора, коли газети повідомили про О'Мару. Старий Вінслоу про це вже знав.

— Йому не варто було копати так глибоко, — зауважив червоноокий. — Хлопці з поліції не стали в цьому ритися. Що ще?

— Сказав, що в нього стріляли. Хотів, щоб я вивіз його з міста. Але в останню мить пішов сам. Я не знаю чому.

— Та розв'язуй язика, нишпорко, — наполягав червоноокий. — Іншої ради в тебе немає.

— Оце і все, — промовив я і виглянув у вікно. За вікном була справжня злива.

— Ти не працюєш на старого?

— Ні. Він скупий.

Червоноокий засміявся. Я відчував у шкарпетці свій

важкий пістолет, проте він був дуже далеко.

— Можливо, про О'Мару вже все відомо, — озвався я.

Чоловік на передньому сидінні трохи повернув голову до свого спільника і прогарчав:

— Де, ти казав, та триклята вулиця?

— У горішній частині Беверлі-Глен, бовдуре. Малголленд-драйв.

— А, он де! На тій вулиці сам чорт ногу зламає!

— А ми забрукуємо її оцим шпигом, — пожартував червоноокий.

Маєтки траплялися чимдалі рідше, і на схилах пагорбів уже з'явилися зарості низькорослого дуба. [145]

— Ти непоганий хлопець, — зауважив червоноокий. — Тільки скупий, точнісінько, як той старий. Не розумієш моєї думки? Ми хочемо знати все, що він розповів, а тоді вирішимо — варто вбивати тебе чи ні.

— Іди ти під три чорти! — лайнувсь я. — Все одно ви мені не повірите.

— А ти вчини нам допит. Для нас це лише робота. Ми тільки робимо її і вшиваємось.

— Робота, може, й непогана, — сказав я. — Поки вона є.

— Ти забагато жартуєш, хлопче.

— Жартував. Але то було давно. — Ще тоді, як ви сиділи в колонії для неповнолітніх. Та потім мені набридло жартувати.

Червоноокий знов засміявся. Здавалося, мої слова анітрохи не зачепили його.

— Як нам відомо, ти зв'язаний із законом. Сьогодні вранці ти не ляпав язиком? Га?

— Якщо я скажу "так", ви можете розправитися зі мною на місці.

— За тисячу доларів ти згоден про все забути?

— І щодо цього ви теж мені не повірите.

— Чому ж, повіримо. Ось наш план. Ми робимо свою роботу і вшиваємось. У нас організація. А ти живеш тут, користуєшся нашою прихильністю і робиш своє діло. І допомагаєш нам.

— Атож, — підтакнув я. — І допомагаю вам.

— Ми лягавих ніколи не прибираємо, — лагідно промовив червоноокий. — Це торгівлі не вигідно. — Тримаючи пістолета на правому коліні, він відкинувся в куток і дістав із спідньої кишені великого рудувато-коричневого гамана. Потім узяв з нього дві банкноти й посунув їх на сидінні до мене, а гамана поклав знов до кишені.

— Це тобі, — поважно промовив червоноокий. — Але якщо надумаєш ушитися, не доживеш і до вечора.

Я взяв дві п'ятисотенні банкноти і сховав їх до кишені піджака.

— Ну звісно, — сказав я. — І більш не буду лягавим, правда ж?

— Вважай, ти викрутився, нишпорко.

І ми всміхнулись один до одного — два славні хлопці, що живуть у жорстокому, ворожому світі. Потім червоноокий різко відвернувся й кинув:

— Гаразд, Луї. Забудь про Малголленд-драйв. Зупинися. [146]

Машина саме виїжджала на довгий голий пагорб. Схил його запинала сіра завіса дощу. Поблизу не було ані душі.

Водій зупинився край дороги й вимкнув двигуна. Тоді припалив сигарету, озирнувся й усміхнувся до мене. У нього була гарна усмішка — як в алігатора.

— Давайте вип'ємо, — запропонував червоноокий. — Хотів би я так легко заробити тисячу! Та легше прив'язати ніс до підборіддя.

— Ти не заробив, — зауважив, усміхнувшись, Луї. Червоноокий поклав "кольта" на сидіння й дістав із

бічної кишені чималу пласку пляшку з зеленою етикеткою. Схоже, то було добре віскі. Зубами він відкрутив кришку, понюхав і задоволено прицмокнув губами.

— Це тобі не абищо, — похвалився червоноокий. — Відома фірма. Ану хильни.

Він посунувся на сидіння й передав мені пляшку. Я міг би схопити його за руку, та поряд сидів Луї. А втім, дотягтися до червоноокого було не так легко.

Я вдихнув трохи повітря, підніс пляшку до губ і обережно понюхав. Крім паленого запаху віскі, був ще якийсь — ледь відчутний фруктовий аромат. За інших обставин він би не викликав у мене ніякої підозри. Зненацька й взагалі без будь-якої причини я згадав, що Ларрі Бетцель говорив приблизно таке: "На схід від Реаліто, в бік гір, коло старого заводу, де виробляють ціанід..." Ось що вони підмішали до напою.

У мене загупало в скронях, по шкірі побігли мурашки. Я трохи нахилив пляшку, але так, щоб рідина ледве підійшла до шийки, і пожадливо, гучно сьорбнув. Це вийшло в мене цілком правдоподібно. Десь із півложечки напою таки потрапило мені до рота, проте ковтати я не став.

Зненацька я закашлявся, нахилившись уперед і виблював. Червоноокий засміявся:

— Тільки не кажи, приятелю, що тебе занудило від одного ковтка!

Я впустив пляшку і схилився ще нижче. Мене просто-таки вивертало від нудоти. Ноги мої з'їхали вбік, причому ліва опинилася під правою. Я підтяг їх вище й непомітно дістав пістолета. Руки в мене тремтіли.

Майже не цілячись, я вистрілив з-під лівої руки у червоноокого. Хлопець навіть не встиг схопити "кольта", тільки скинув його із сидіння. Одного пострілу виявилося досить. Червоноокий звалився набік. Другу кулю я послав туди, де мав сидіти водій. [147]

Але його там не було. Луї причаївся десь унизу за переднім сидінням. Він мовчав. У машині й усій окрузі стояла тиша. Здавалося, навіть дощ на мить ущух.

Я не мав часу придивлятися до червоноокого, що лежав і не ворушився. Я кинув "люгера", дістав з-під килимка автомат і притис його до плеча, тримаючи лівою рукою за передню рукоятку. Луї не видав ні звуку.

— Слухай, Луї, — м'яко сказав я, — автомат у мене в руках. Це тобі про щось говорить?

Куля пробила сидіння — куля, що не обіцяла Луї нічого доброго. Вона влучила в обшивку переднього небиткого скла. Стало тихо-тихо. Нарешті водій прохрипів:

— Я прихопив із собою гранату-лимонку. Хочеш?

— Витягни чеку і тримай, — порадив я. — Вона подбає про нас обох.

— Чорт! — люто вигукнув Луї. — Він убитий?.. Я пожартував. У мене лимонки немає.

Аж тоді я глянув на червоноокого. Той лежав у кутку, і на його обличчі застиг спокійний вираз. Здавалося, у нього тепер троє очей, і

одне навіть червоніше від решти. Для стрільби з-під руки така влучність була аж непристойна. Це було надто добре.

— Так, Луї, він убитий, — підтвердив я. — То як ми домовимося?

Нарешті я почув важке дихання; знов долинув шум дощу.

— Вилазь із машини, — прогарчав він. — Я вшиюсь.

— Вилазь ти, Луї. А я вшиюсь.

— Чорт, не піду ж я звідси додому пішки!

— А тобі й не доведеться йти пішки, Луї. Я пришлю по тебе машину.

— Прокляття, я ж нічого не робив! Я тільки водій.

— Тоді тебе звинуватять у тому, що ти необережно їздиш. Урахуй це — ти і твоя організація. Забирайся, поки я не пустив у діло цю гармату.

Замок у дверцятах клацнув, і ноги глухо стукнули спершу по порогу, а потім по шосе. Я з автоматом рвучко випростався. Луї стояв під дощем, у руках у нього нічого не було, а на обличчі застигла та сама усмішка алігатора.

Я протиснувся повз мертвого червоноокого, помітивши, що черевики і нього чисті, підібрав "кольта" й "люгера", а важкого дванадцятифунтового автомата поклав знов на підлогу. Потім із задньої кишені штанів я дістав наручники й жестом підкликав до себе Луї. Він похмуро повернувся й заклав руки за спину. [148]

— Ти проти мене нічого не маєш, — невдоволено промовив хлопець. — Я чистий.

Я замкнув на ньому наручники і обшукав його, сподіваючись знайти зброю, але робив це куди ретельніше, ніж він, коли обшукував мене. У нього був один пістолет — крім того, що зостався в машині.

Я витяг з машини червоноокого й залишив його лежати на мокрому шосе. Кров потекла знову, але ознак життя він не виявляв. Водій з гіркотою дивився на нього.

— Це був дотепний хлопець, — сказав Луї. — Особливий. Він любив жарти. Прощавай, дотепний хлопче.

Я дістав ключа, відімкнув один наручник на Луї й надів його на зап'ясток убитого.

Очі в Луї округлилися від жаху, і його усмішка нарешті зникла.

— Боже! — простогнав він. — Пресвятий Боже! Невже ти збираєшся кинути мене разом з оцим?..

— Прощавай, Луї, — сказав я. — Чоловік, якого ви порішили сьогодні вранці, був мій друг.

— Господи! — все скімлив Луї.

Я сів у седан, запустив двигун і рушив. Розвернувшись угорі на пагорбі, я поїхав униз, повз Луї. Він стояв нерухомо, наче обвуглене дерево; обличчя його стало білим як сніг. Біля ніг у нього лежав мертвий червоноокий; одна рука в трупа була прикута до руки Луї. В очах у хлопця застиг жах.

Я так и залишив його стояти під дощем.

Почали згущатися ранні сутінки. Я поставив седан за два квартали від своєї машини й замкнув його. Тоді повернувся до родстера й поїхав у центр міста.

З телефонної будки я подзвонив до відділу розслідування вбивств, попросив чоловіка на прізвище Гріннел, швидко розповів йому про те, що сталося, й пояснив, де знайти Луї та седана. І додав, що, на мою думку, саме ті двоє й застрелили з автомата Ларрі Бетцеля. Про Дада О'Мару я не згадав.

— Непогана робота, — зауважив Гріннел підозріливим тоном. — Але краще буде, якщо ти якомога швидше приїдеш сюди. Є ниточка й для тебе — годину тому зателефонував якийсь водій молоковоза.

— Яв курсі, — сказав я. — Мені треба поїсти. Поки що нічого мені не кажи, згодом я приїду.

— Тобі слід приїхати зараз же, хлопче. Вибач, але так буде краще.

— Ну гаразд, — сказав я й поклав трубку. [149]

Не затримуючись, я відразу ж залишив цей район. Мені треба було розвіятись. А то нерви мої не витримали б.

Унизу біля "Плази" я перекусив і поїхав до Реаліто.

6

Близько восьмої вечора вгорі на завісі дощу засвітилися два жовті ліхтарі, і над шосе я розгледів тьмяний трафаретний напис "Ласкаво просимо до Реаліто".

Каркасні будинки на головній вулиці, несподіваний тут універсальний магазин, вогні аптеки на розі, рухливе скупчення машин перед крихітним кінотеатром. Неосвітлена будівля банку на іншому розі й гурт людей, що стояв перед нею під дощем. Це було Реаліто. Я поїхав далі. Знов потяглися голі поля.

Шосе проходило збоку від помаранчевих гаїв, і довкола не було нічого, крім голих полів, невисоких передгір'їв та дощу.

Довелося проїхати добру милю чи й усі три, перше ніж я побачив бічну дорогу й тьмяне світло на ній — наче ото в запнутих шторами вікнах. І саме в цю мить щось сердито зашипіло: спустило ліве переднє колесо. Це було дуже дотепно. Потім те саме сталося і з правим заднім колесом.

Я стояв майже перед самісіньким перехрестям. Таки справді дотепно. Я вийшов, відгорнув комір плаща, дістав кишенькового ліхтарика й побачив купку великих оцинкованих канцелярських кнопок завбільшки з десятицентову монету. Пласка блискуча головка однієї з них блимнула мені і з покришки колеса.

Двоє спущених коліс і одне запасне. Я нахилив голову й попростував бічною дорогою до того тьмяного світла.

Місце було непогане. Світло вибивалося із слухового вікна на даху автомайстерні. Високі подвійні двері на фасаді були щільно зачинені, одначе світло просотувалося крізь щілини — яскраве біле світло. Я повів променем ліхтарика вгору й прочитав: "Арт Гак — ремонт і фарбування автомобілів".

За майстернею, збоку від грязької дороги, серед рідких дерев стояв будинок. Там теж світилося. Перед дерев'яним ґанком я побачив маленьку закриту машину-купе. [150]

Насамперед слід було полагодити колеса. Люди тут мене не знали, а на такого, що надумав цього дощового вечора гуляти, я не був схожий.

Я вимкнув ліхтарика й постукав ним у двері майстерні. Світло всередині погасло. Я стояв, злизуючи з верхньої губи дощову воду, — у лівій ліхтарик, права під піджаком. "Люгер" знову був у мене під пахвою.

За дверима почувся досить неприємний голос:

— Чого ви хочете? Хто ви?

— Відчиніть, — попросив я. — У мене спустили двоє коліс, а запасне є лише одне. Мені потрібна допомога. £.

— Ми вже зачиняємо, містере. Реаліто звідси за милю на захід.

Я почав гупати у двері ногою. Почулася лайка, потім інший голос, уже не такий сердитий, сказав:

— Ти диви який розумний хлопець! Відчини йому, Арте.

Скреготнув засув, і половинка дверей відчинилась усередину. Я знову клацнув ліхтариком і освітив похмуру фізіономію. Ту ж мить він різко махнув рукою і вибив у мене ліхтарика. І ця ж таки рука наставила на мене пістолет.

Я нахилився і, зберігаючи спокій, почав навпомацки шукати ліхтарика.

Пістолета я й не діставав.

— Погасіть ліхтарика, містере. Хлопцям таке не до вподоби.

Ліхтарик лежав у грязюці й світив. Я підхопив його й випростався. У майстерні знову спалахнуло світло, і я побачив високого чоловіка в комбінезоні. Він відступив у глибину гаража, не зводячи з мене пістолета.

— Увійдіть і зачиніть двері. Я так і зробив.

— Кінець вашої вулиці геть усіяний кнопками, — почав я. — Я гадав, ви хотіли трохи заробити.

— Ви при своєму розумі? Сьогодні вдень у Реаліто вчинено напад на банк.

— Я не місцевий, — пояснив я, згадавши про гурт людей, що стояв перед банком під дощем.

— Гаразд, гаразд. Кажуть, гроші тим сисунцям не дісталися. Тепер вони переховуються десь у горах. То ви наїхали на їхні кнопки, еге?

— Схоже на . те. — Я подивився на другого чоловіка в майстерні.

Невисокий на зріст, кремезний, з непривітним смаглявим обличчям і холодними карими очима. Він був у [151] коричневому шкіряному плащі з поясом і такому самому коричневому, хвацько збитому набакир капелюсі. Я помітив, що капелюх у нього сухий. Чоловік стояв, сховавши руки до кишень, і мав знуджений вигляд.

У майстерні відчувався свіжий солодкуватий запах фарби. В кутку стояв великий седан із фарбопультом на крилі. Це був майже новий "б'юїк". Фарбувати його не було потреби.

Чоловік у комбінезоні сховав пістолета до бічної кишені. Тоді подивився на смаглявого. Той глянув на мене і спокійно запитав:

— Звідки ви, чоловіче?

— Із Сіетла, — відповів я.

— їдете на захід, до великого міста? — Голос його лунав м'яко — м'яко й сухо, як ото шарудить добряче потерта шкіра.

— Так. Далеко до нього?

— Миль сорок. Але в таку погоду здається, ніби ще більше. їхали автострадою, чи не так? Через Тахо та Лон-Пайн?

— Ні, не через Тахо, — відповів я. — Через Ріно й Карсон-Сіті.

— Все одно автострадою. — На його губах з'явилася легка усмішка. — Візьми домкрат, Арте, й познімай спущені колеса.

— Ні, ти послухай, Леше... — прогарчав чоловік у комбінезоні й затнувся, так наче йому перетяли горло від вуха до вуха.

Я міг би заприсягнути, що він здригнувсь. Запала мертва тиша. Смаглявий чоловік і бровою не повів. У його очах щось промайнуло, але потім він майже сором'язливо опустив їх. Голос у нього був такий самий м'який і сухий, мов шарудіння шкіри.

— Візьми два домкрати, Арте. У нього спустило двоє коліс.

Похмурий чоловік ковтнув слину, відійшов у куток і надяг куртку та кепку. Потім згріб торцевий ключ, ручний і гідравлічний домкрати й підкотив до дверей візок.

— Машина на шосе, так? — спитав Арт майже лагідно.

— Так. Якщо ви дуже заклопотані, то можете скористатися запасним колесом, — запропонував я.

— Він не заклопотаний, — промовив смаглявий чоловік і глянув на свої нігті.

Арт з інструментами вийшов. Двері знову зачинилися. Я мовчки розглядав "б'юїка". На Леша Їгера я не дивився. Я знав, що то він. Не могло бути двох чоловіків [152] на ім'я Леш, зв'язаних із цією майстернею. Я не дивився на нього, бо перед моїми очима враз постало б розпростерте тіло Ларрі Бетцеля, і це відбилося б у мене на обличчі. Принаймні на мить. Леш і собі глянув на "б'юїка".

— Лишилося тільки оздобити смужкою іншого кольору, — сказав він, розтягуючи слова. — Та власник машини — чоловік багатий, а його шоферові були потрібні долари. Самі розумієте — шантаж.

— Звичайно, — відповів я.

В напруженні збігали хвилини. Довгі, нудні хвилини. Згодом почулися кроки, і двері розчахнулись. Світло вдарило по струменях дощу, обернувши їх на срібні дротики. Арт похмуро привіз на візку двоє брудних коліс і різко причинив за собою двері. Дощ і свіже повітря, як видно, знов роздратували його. Він розгнівано глипнув на мене й пробурмотів:

— Із Сіетла! Подумати тільки, із Сіетла! Смаглявий чоловік закурив сигарету, так ніби нічого

й не чув. Арт стяг із себе куртку, кинув колесо на верстат, даючи волю злості, потім дістав камеру й заклеїв її. Нарешті із сердитим виглядом підійшов до стіни біля мене, схопив повітряний шланг, накачав камеру й узяв її в руки, щоб занурити в бак із водою.

Я пошився в дурні; ці двоє чудово розуміли один одного. Після того, як Арт повернувся з колесами, вони навіть не перезирнулися.

Арт недбало підкинув туго накачану камеру, спіймав її обіруч і, стоячи над баком з водою, похмуро оглянув. Тоді ступив короткий крок і зненацька надів камеру мені на голову й плечі. Ту ж мить він схопив мене ззаду й щосили притис камеру до грудей і рук. Я міг поворухнути кистями, але дотягтися до пістолета тепер було зась.

Смаглявий чоловік вийняв праву руку з кишені й легкою ходою рушив до мене, підкидаючи на долоні загорнений у папір стосик п'ятицентових монет.

Я зібрався на силі й усім тілом несподівано смикнувся вперед. І так само несподівано Арт випустив з рук камеру і вдарив мене ззаду коліном.

Я не втримався на ногах, але так і не зрозумів, коли опинився на підлозі. Кулак з важким кастетом із п'ятицентовиків наздогнав мене, коли я вже падав. Смаглявий вдало вибрав мить і вдарив досить сильно, до того ж допомогла й моя вага.

Мене змело, наче хмару куряви від пориву вітру. [153]

7

Здасться, там була жінка; вона сиділа біля лампи. Світло било мені в очі, і я знову заплющив їх, намагаючись дивитися на жінку крізь вії. Вона була така білява, що її голова сяяла, як срібна ваза на фрукти.

Я бачив, що вона зодягнена в зелений дорожній костюм, пошитий на чоловічий манір, із широким білим коміром. Біля її ніг стояла лискуча валіза. Жінка курила, а склянка поруч її ліктя була висока і тьмяна.

Я ширше розплющив одне око й сказав:

— Привіт.

Я пам'ятав її очі відтоді, як побачив їх у вже не новому "ролс-ройсі" перед баром Сарді. Дуже сині, дуже лагідні й гарні очі. Надто чисті для товариства хлопців, які поспішали робити гроші.

— Як ви себе почуваєте? — Голос у неї був також лагідний і гарний.

— Чудово, — відповів я. — От тільки на щелепі в мене хтось поставив бензоколонку.

— А ви на що сподівалися, містере Кармеді? На орхідеї?

— Отже, ви знаєте моє ім'я.

— Ви добре спали. У них було досить часу, щоб обшукати ваші кишені. Вони зробили все, крім бальзамування.

— Атож, — погодився я.

Я міг трохи поворухнутись. Мої руки в наручниках були за спиною. У цьому була якась романтична справедливість. Від наручників тягся мотузок до моїх щиколоток, обмотував їх, а далі зникав з очей над краєм канапи й був десь прив'язаний. Я відчував себе цілком безпорадним, так наче мене поклали в труну й наглухо забили віко.

— Котра година?

Вона глянула скоса повз кільце сигаретного диму на свій зап'ясток і відповіла:

— Сімнадцять хвилин на одинадцяту. Згадали, яке сьогодні число?

— Це будинок поряд із автомайстернею? Де хлопці — копають яму?

— Не хвилюйтесь, Кармеді. Вони повернуться.

— Якщо ви маєте ключа від цих браслетів, то могли б залишити мені ковточок того питва.

Жінка підвелася, підійшла до мене з високою бурштиновою склянкою в руці й схилилася наді мною. Подих [154] у неї був легкий і ніжний. Витягши шию, я пожадливо видпив із склянки.

— Сподіваюсь, вони не зроблять вам нічого поганого, — стримано сказала вона й відійшла назад. — Терпіти не можу, коли вбивають.

— Але ж ви — дружина Джо Мізервея. Як вам не соромно! Дайте випити ще трохи.

Вона дала. Кров побігла в моєму закляклому тілі жвавіше.

— А ви мені навіть подобаєтесь, — призналася Мо-на. — Хоча ваше обличчя й нагадує борцівський килим.

— Ага, похваліть його, — сказав я. — Не довго вже йому бути таким.

Вона квапливо роззирнулася на всі боки і ніби прислухалась. Одні з двох дверей стояли прочинені. Мона подивилася на них. її обличчя здавалося блідим. Але звуки, що насторожили її, були тільки шумом дощу.

Вона знов сіла біля лампи.

— Навіщо вам було їхати сюди й наражати себе на небезпеку? — повільно спитала вона, дивлячись на підлогу.

Візерунок на килимі утворювали червоні й жовто-брунатні квадрати. На шпалерах були яскраво-зелені сосни, а на вікнах висіли блакитні фіранки. Меблі, наскільки я міг роздивитись, мали такий вигляд, наче їх привезли з контори, що рекламує автобусні сидіння.

— У мене була для вас троянда, — сказав я. — Від Ларрі Бетцеля.

Вона взяла щось зі столу й неквапливо покрутила в руках. Я побачив карликову троянду, яку Ларрі залишив для неї.

— Квітку я одержала, — спокійно промовила Мона. — Знайшли ще записку, але мені не показали. Ларрі написав її мені?

— Ні, мені. Він залишив записку на моєму столі й пішов. У нього стріляли.

її обличчя розпливлося, як привид у кошмарному сні. Очі й рот перетворилися на чорні западини. Жінка не промовила жодного слова. Та згодом на її обличчі знов проступили ті самі спокійні гарні риси.

— Про це мені теж нічого не сказали, — нарешті прошепотіла Мона.

— У нього стріляли, бо він дізнався, що зробили з О'Марою Джо та Леш Їгер, — обережно пояснив я. — Дада прибрали з дороги.

Ці слова не справили на неї ніякого враження. [155]

— Джо нічого не зробив з Дадом О'Марою, — спокійно відповіла вона. — З Дадом я не бачилася два роки. Те, що ми з ним нібито зустрічалися, — всього лиш газетна плітка.

— Газети про таке не писали, — зауважив я.

— Все одно це брехня, хоч би звідки нона пішла. Джо в Чікаго. Вчора він полетів на торги. Якщо діло вигорить, ми з Лешем маємо вирушити вслід за ним. Джо не вбивця.

Я пильно глянув на неї. В її очах знову промайнула тривога.

— Ларрі... він... що з ним?

— Він мертвий. Це була робота професіоналів. Стріляли з автомата. Я не мав на увазі, що вони зробили це самі.

Якусь мить Мона сиділа, закусивши губу. Я чув її сповільнене, важке дихання. Тоді вона загасила в попільничці сигарету й підвелася.

— Джо цього не робив! — вигукнула вона. — Чорт забирай, я добре знаю, що не робив! Він...

Не доказавши, жінка люто глянула на мене, піднесла руку до голови й раптом смикнула себе за волосся. Це була перука. її власне волосся виявилося коротким, як у хлопчика. Воно мало русявий і ясно-каштановий відтінок, а біля коренів було темніше. Але від цього Мона не стала менш приваоливою.

Я мало не розсміявся.

— Ви тільки приїхали сюди линяти, чи не так, Срібна Перуко? А я гадав, вони сховали вас — щоб це мало такий вигляд, ніби ви зникли разом із Дадом О'Марою.

Мона не зводила з мене очей. Вона ніби не чула моїх слів. Тоді підійшла до дзеркала на стіні, знов наділа перуку, поправила її й повернулася обличчям до мене.

— Джо нікого не вбивав, — повторила вона тихим, сухим голосом. — Він негідник, але ж не настільки. Про те, де подівся Дад О'Мара, він знає не більше за мене. А я не знаю нічого.

— Просто Дад стомився від багатої дружини й утік, — похмуро зауважив я.

Тепер Мона стояла переді мною, опустивши руки. її білі пальці у світлі від лампи аж сяяли. її голова наді мною була майже в тіні. Дощ не вщухав, щелепа в мене розпухла й пекла вогнем, і нерв у ній весь час болів. [156]

— У Леша одна машина, і вона була тут, — тихо сказала Мона. — Ви дійдете до Реаліто, якщо я переріжу мотузка?

— Звичайно. А що далі?

— Я ніколи не була замішана в убивстві. І тепер не буду. Ніколи не буду.

Мона швидко вийшла з кімнати й повернулася з довгим кухонним ножем. Тоді перерізала мотузка, що стягував мої ноги, й зірвала його. Те саме вона зробила з ним і в тому місці, де він був прив'язаний до наручників. На мить жінка зупинилась і прислухалася. Але то знову був тільки дощ.

Я перевернувся на бік, сів, потім звівся на ноги. Ноги в мене заніміли, одначе я знав, що це скоро минеться. Я міг іти. Я міг, коли треба буде, навіть бігти.

— Ключ від наручників у Леша, — сумно пояснила Мона.

— Ходімо, — сказав я. — Пістолета взяли?

— Ні. І не візьму. Вшивайтеся звідси. Він може повернутися щохвилини. Вони тільки вивозили крадене з майстерні.

Я підійшов до неї ближче.

— Ви хочете залишитися тут після того, як визволили мене? Чекати на того вбивцю? Ще чого! Мерщій, Срібна Перуко! Ви підете зі мною.

— Ні.

— А якщо припустити, — вів далі я, — що Джо все ж таки вбив О'Мару? Тоді він прибрав і Ларрі. Адже могло бути саме так.

— Джо ніколи нікого на вбивав! — майже прохрипіла Мона.

— Гаразд, скажімо, це зробив Їгер.

— Ви брешете, Кармеді! Аби тільки налякати мене. Забирайтеся! Я не боюся Леша Їгера. Я дружина його боса.

— Джо Мізервей — це купа лайна, — огризнувся я. — Єдиний раз така дівчина як ви, виходить за темного коника, а він виявляється купою лайна. Ходімо.

— Забирайтеся! — грубо кинула вона.

— Гаразд. — Я відвернувся й рушив з кімнати. Мона вискочила попереду мене в коридор, відчинила

вхідні двері й виглянула в темну ніч, де все ще лив дощ. Потім поманила мене пальцем і прошепотіла:

— Прощавайте! Я сподіваюся, що ви знайдете Дада. І того, хто вбив Ларрі. Але це був не Джо.

Я підійшов до неї впритул і майже притис її до стіни своїм тілом. [157]

— Все ж таки ви божевільна, Срібна Перуко. Прощавайте.

Вона рвучко звела руки і обхопила ними моє обличчя. Холодні руки, холодні, як лід. Холодними вустами Мона поквапно поцілувала мене в губи.

— Ідіть, сміливцю. Колись ми ще зустрінемося. Може, на небесах.

Я переступив поріг, спустився слизькими дерев'яними східцями з темного ґанку, перетнув посилану жорствою доріжку й попростував до круглого лужка з рідкими деревами. Вийшовши на шосе, я повернув у бік бульвару Футгілл. Дощ торкався мого обличчя своїми крижаними пальцями, анітрохи не теплішими, ніж пальці в Мони.

Мій родстер стояв там, де я його залишив. Він перехнябився, вісь лівого переднього колеса лежала на залитому гудронованому узбіччі. Запасне колесо і знятий диск валялися в рівчаку.

Певне, вони обшукали машину. І все ж таки в мені жевріла надія. Я поліз задом до салону, вдарився головою об кермо, тоді повернувся на бік і дотягся скутими руками до схованки. "Кольт" був на місці. Я дістав зброю.

Вибравшись із машини, я взяв пістолета за рукоятку й оглянув його. Щоб хоч трохи захистити "кольта" від дощу, я міцно притис його до спини й рушив назад до будинку.

8

Я був уже десь на півдорозі, коли це раптом повернувся Їгер. Він саме звертав із шосе, і його фари мало не освітили мене. Я гепнувся у рівчак, ткнувся носом у грязюку й почав молитися.

Машина прогуркотіла повз мене. Я чув, як зашурхотіла під шинами мокра жорства перед будинком. Потім двигун заглух, фари погасли. Ще трохи перегодя грюкнули дверцята. Я не чув, як зачинилися двері в будинку, але помітив за дверима тьмяну смужку світла, коли двері відчинилися.

Я підвівся й попростував до машини — маленького, досить старого купе. Пістолет муляв мені в стегно.

У машині нікого не було. Вода ще булькала в радіаторі. Я прислухався, але з будинку не долинало жодного звуку. Ні гучних голосів, ані інших ознак сварки. Тільки дощові краплі важко тарабанили по ринвах.

Ігер був у будинку. Мона випустила мене, і тепер Леш зостався там із нею. Мабуть, вона нічого йому не [158] скаже. Вона тільки стоятиме й дивитиметься на нього. Ця жінка — дружина його боса. Їгер має боятись її.

Леш там довго не затримається, однак Мону, живу чи мертву, він теж не залишить. Він, певно, поїде й візьме її з собою. Що буде з нею потім — то вже інша річ.

Я мусив тепер чекати, коли Їгер вийде. Одначе я вчинив інакше.

Я переклав пістолета в ліву руку, нахилився, набрав жменю камінчиків і шпурнув у чільне вікно. Але мої зусилля виявилися марними. Лише кілька камінчиків долетіли до шибок.

Я подався назад до купе, розчинив дверцята і в замку запалювання побачив ключі. Я сів на поріг машини, тримаючись за одвірок. Будинок уже поринув в темряву, та й тільки. Звідти не долинало жодного звуку. Все марно. Їгер надто обережний.

Я випростав ногу й намацав педаль газу, потім відтягнув назад руки й повернув ключ запалювання. Теплий мотор відразу ж завівся, м'яко вібруючи під густим дощем.

Я сповз на землю й сховався за машиною.

Шум двигуна стривожив Їгера. Він не міг залишитися тут без машини.

Завіска на темному вікні трохи відхилилася — це засвідчили тільки відблиски на шибках. Потім там спалахнув вогонь, і пролунали три постріли. В машині розлетілося скло.

Я скрикнув і перевів свій крик у стогін. Такі речі мені добре вдавалися. Потім мій стогін перейшов у важке дихання. Я дістав кулю і пускався духу. Він, мабуть, думає, що зрешетив мене. Чудово стріляєш, Їгере!

У будинку засміявся чоловік. Тоді знов запала тиша, яку порушував тільки шум дощу та двигун купе, що тихо працював.

Згодом двері будинку повільно розчинились. На порозі з'явилась постать. Мона, ледве переставляючи ноги, вийшла на ґанок. Вона спускалася східцями, мов дерев'яна. Я помітив, що за нею скрадався Їгер.

Мона перетнула посилану жорствою доріжку й тихо, безбарвним голосом промовила:

— Леше, я нікого там не бачу. Вікна геть запітніли.

Жінка здригнулася, так наче ззаду її підштовхнули пістолетом, і пішла далі. Їгер мовчав. [159]

Тепер за її плечем я побачив його капелюха й частину обличчя. Але стріляти в наручниках — надто непросто й ризиковано. Я міг влучити в Мону.

Жінка знов зупинилась, і тепер у її голосі раптом пролунав жах.

— Він під кермом! — пронизливо закричала вона. — Зачаївся!

Він відштовхнув її і знову почав палити з пістолета. Бризнули скалки. Куля вцілила в дерево по цей бік машини, де сидів я. Неподалік засюркотів цвіркун. Двигун і далі розмірено працював.

Невисокий на зріст Їгер присів у темряві; його похмуре обличчя втратило обриси, і після яскравих спалахів вогню під час пострілів вони поверталися дуже повільно. Але стрілянина на хвилю осліпила й його самого. І цього мені було досить.

Притиснувши до бока "кольт", я чотири рази вистрілив у їгсра.

Намагаючись ухилитися від кулі, він ненароком випустив пістолета, спробував піймати його в повітрі, але потім обидві його руки рвучко притислися до живота й залишилися там. Леш сів на мокрий гравій, і його часте й важке дихання тепер переважало над рештою звуків цієї дощової ночі.

Я спостерігав, як він повільно, дуже повільно, не віднімаючи рук від живота, валився набік. Важке дихання стихло. Здавалося, минула ціла вічність, доки Срібна Перука гукнула мене. Потім вона опинилася поруч і схопила мою руку.

— Глушіть двигуна! — крикнув я їй. — І дістаньте з його кишені ключа від оцих залізяк!

— Т-триклятий дурню! — затинаючись, сказала Мо-на. — Н-навіщо ви повернулися!

9

Капітан Ел Руф із відділу розшуку осіб, що пропали безвісти, крутнувся на стільці й виглянув в освітлене сонцем вікно. Це було другого дня, " коли дощ уже давно вщух.

— Ви робите помилку за помилкою, колего, — грубо промовив він. — Дад О'Мара тільки опустив завісу. Ніхто з тих людей не прибирав його. Вбивство Бетцеля не має до цього ніякого відношення. Мізсрвся взяли в Чікаго, і він виявився чистим. Якийсь Гійб — то його ви прикували до мертвого молодика — навіть не знає, [160] хто залучив їх до цієї справи. Наші хлопці як слід допитали того Гійба і переконалися, що він не бреше.

— О, це вони вміють робити, не маю сумніву, — відповів я. — Я провів усю ніч у тій камері й також розповів би їм не багато більше.

Його великі, сумні і стомлені очі здивовано глянули на мене.

— Я вважаю, ви правильно вчинили, що вбили Їгера. І того горлоріза. За тих обставин. А взагалі я не схвалюю вбивства. Я б не пов'язував усе це з О'Марою. Може, ви маєте на це свої підстави?

Підстави я мав, одначе промовчав. Ще не настав час.

— Ні, — сказав я. — Не маю. — Я натоптав люльку й закурив. Після безсонної ночі смак тютюну відчувався особливо добре.

— Це все, що вас непокоїть?

— Я хочу знати, чому ви не знайшли ту дівчину в Реаліто. Для вас це було зовсім нескладно.

— Просто ми її не шукали. А треба було б пошукати. Що правда, то правда. Що ще?

Я випустив хмарку диму, і вона попливла над письмовим столом.

— Я розшукую О'Мару на прохання генерала. Мені не варто було обіцяти йому, що ви зробите все можливе. Він міг найняти людину, яка присвятила б цьому весь свій час. Я гадаю, це вас ображає.

На капітановому обличчі промайнуло невдоволення.

— Анітрохи. Коли йому так хочеться тринькати гроші... Люди, які ображаються, сидять за дверима відділу розслідування вбивства. — Руф гучно опустив ноги на підлогу й оперся ліктем на стіл. — О'Мара мав у своєму одязі п'ятнадцять тисяч, — вів далі він. — Чималі гроші, але вони в нього звичайно водилися. Отже, він міг узяти їх і зустрітися зі своїми давніми приятелями. Одначе вони не могли припустити, що в О'Мари було п'ятнадцять тисяч готівкою. Принаймні, так твердить його дружина. Хтось інший, маючи такі гроші, міг би роздзвонити про свій намір зникнути. Тільки не О'Мара. Він увесь час приховував це. — Капітан обрізав сигару, підніс до неї сірника й помахав великим пальцем. — Розумієте?

Я кивнув головою.

— Гаразд. О'Мара мав п'ятнадцять тисяч, а хлопець, який опускає завісу, може не піднімати її, аж поки скінчаться гроші. П'ятнадцять тисяч — це добрі гроші. Я б і сам ушився, якби мав стільки. А коли вони скінчаться, ми його й застукаємо. Він бере на [161] чек гроші, встановлює орієнтир, знаходить готель чи магазин для кредиту, дає рекомендацію, пише або одержує листа. Він у новому місті й живе під новим ім'ям, але апетит у нього той самий. Так чи так хлопець змушений повернутися до фінансової системи. О'Мара не може мати повсюди друзів, а якби й мав, то не всі вони завжди мовчатимуть. Хіба не так?

— Звичайно, так, — підтвердив я.

— Він заїхав далеко, — сказав Руф. — Але п'ятнадцять тисяч — це все, що він приготував на дорогу. Ні багажу, ні попереднього замовлення на пароплав, поїзд або літак, ні таксі чи приватної машини напрокат, щоб забратися з міста. Ми все перевірили. Його власний автомобіль знайшли за кварталів десять від будинку, де він мешкав. Одначе це ні про що не говорить. Він має людей, які відвезуть його за сотні миль і мовчатимуть навіть під загрозою смерті. Тут, але не скрізь. Не нові друзі.

— Але ви його візьмете, — сказав я.

— Коли він зголодніє.

— На це піде рік або й два. А генерал Вінслоу, може, не протягне и року. Це, звісно, сентименти, але ви, якщо відступите, в кожному разі матимете нерозкриту справу.

— Ви надаєте надто багато ваги сентиментам, колего. — Його очі ворухнулись і густі рудуваті брови скуйовдилися.

Я йому не подобався. І не подобався того дня в управлінні поліції нікому.

— Я б хотів надавати надто багато ваги сентиментам, — промовив я й підвівся. — Можливо, для цього мені треба зайти досить далеко.

— Певна річ, — погодився Руф, раптом замислившись. — Що ж, Вінслоу — велика людина. Скажіть, чим я можу допомогти?

— Ви могли б з'ясувати, хто застрелив Ларрі Бетцеля, — промовив я. — Навіть якщо це не пов'язане з О'Марою.

— Ми це зробимо. З приємністю. — Він грубо зареготав і струснув — попіл на стіл. — Ви тільки прибираєте хлопців, які можуть щось розповісти, а ми робимо решту. Нам дуже подобається так працювати.

— Це був самозахист, — пробурмотів я. — Я не міг нічого вдіяти.

— Ну звісно. Подихайте свіжим повітрям, колего. У мене справи. [162]

Та коли я виходив, його великі сумні очі зблиснули мені вслід.

10

Ранок видався лазуровий, сонячний, і птахи на деревах у маєтку Вінслоу після дощу голосно виспівували.

Сторож пропустив мене у хвіртку, і я попростував дорогою вгору вздовж тераси до величезних різьблених парадних дверей. Перед тим, як натиснути кнопку дзвінка, я глянув униз і побачив малого Тревільяна. Він сидів на кам'яній лаві, обхопивши голову руками, й дивився у порожнечу.

Я зійшов до нього вимощеною цеглою доріжкою,

— Сьогодні ти не метаєш дротиків, синку? Хлопчик звів на мене свої порожні, запалі темно-сірі очі.

— Ні. Ви його знайшли?

— Твого батька? Ні, синку, поки що не знайшов. Він різко хитнув головою. Його ніздрі від гніву роздулися.

— Він не мій батько, я ж вам казав! І не говоріть зі мною так, наче мені чотири роки. Мій батько... він... він у Флоріді або десь-інде.

— Що ж, я його не знайшов, хоч би чиїм батьком він був, — сказав я.

— Хто це затопив вам у щелепу? — спитав малий, дивлячись на мене.

— О, один хлопець із стосом п'ятицентовиків у руці.

— П'ятицентовиків?

— Так, це не гірше, ніж мідний кастет. Спробуй, коли-небудь, тільки не на мені. — Я всміхнувся.

— Ви його не знайдете, — гірко промовив хлопчик, дивлячись на мою щелепу. — Я кажу про чоловіка моєї матері.

— Даю слово честі, що знайду.

— Скільки ставите?

— Значно більше тих грошей, що в тебе у кишенях.

Хлопчик люто вдарив ногою в бордюр із червоної цегли край доріжки. Голос у нього був усе ще сердитий, але вже спокійніший, очі виказували напружену роботу думки.

— Хочете поставити на щось інше? Ходімо до тиру. Ставлю долар, що десятьма пострілами розіб'ю вісім із десяти люльок. [163]

Я обернувсь і подивився в бік будинку. Схоже, прийняти мене ніхто не поспішав.

— Гаразд, — погодився я. — Тільки хутчій. Ходімо.

Ми попростували попід будинком, під самими вікнами. Попереду, над верхівками густих дерев, показалася оранжерея з орхідеями. Перед гаражами чоловік в охайному габардиновому костюмі полірував хромовані частини великої машини. Ми пройшли повз нього до низької білої споруди, під крутим схилом пагорба.

Хлопчик дістав ключа й відімкнув двері. Ми ввійшли і в задушливому повітрі відчули запах бездимного пороху. Тревільян клацнув замком на дверях.

— Я перший, — різко сказав він.

Приміщення трохи нагадувало невеликий пляжний тир. На стойці лежала магазинна гвинтівка калібру 0,22 й пістолет із довгим тонким дулом для стрільби по мішенях. Зброя була добре змащена, одначе вкрита пилом. Футів за тридцять від стойки була суцільна перегородка заввишки до пояса, а за нею виднілися дві круглі білі мішені з чорними колами посередині та скромний набір глиняних люльок і качок. Мішені були подірявлені кулями.

Глиняні люльки лежали рівним рядочком посередині. В тирі було велике слухове вікно і ряд схованих угорі ламп.

Хлопчик смикнув за шнур на стіні, і цупка полотняна штора плавно затулила слухове вікно. Потім він увімкнув світло, і приміщення стало справді схожим на пляжний тир.

Тревільян узяв гвинтівку й хутко зарядив її патронами з картонної коробки.

— Хочете долар за те, що я розіб'ю вісім люльок із десяти?

— Чорт забирай! — сказав я й поклав гроші на стойку.

Хлопчик цілився досить недбало й стріляв надто швидко, відверто хизуючись. Він тричі схибив. Стріляти по люльках було все ж таки непросто. Нарешті він кинув гвинтівку на стойку.

— Ет! Ідіть поставте наново. Цей раз не рахуємо. Я не був готовий.

— Ти цілився не для того, щоб втратити гроші, чи не так, синку? Став їх сам. Це ж твій тир.

Його вузьке обличчя прибрало сердитого виразу, а в голосі з'явилися різкі нотки. [164]

— А я кажу, поставте ви! Я маю перепочити, розумієте? Мені потрібен перепочинок!

Я знизав плечима, відкинув перегородку в стойці й рушив вздовж побіленої стіни до мішеней. За спиною в мене хлопчик клацнув затвором, перезаряджаючи гвинтівку.

— Опусти! — гримнув я. — І ніколи не торкайся зброї, якщо хтось стоїть перед тобою.

Він ображено опустив гвинтівку.

Я нахилився й вибрав із тирси у великому дерев'яному ящику на підлозі кілька глиняних люльок. Струсивши з них жовту тирсу, я почав випростуватись.

Мій капелюх чи, точніше сказати, його верх показався над перегородкою. І в цю мить я завмер. Навіть не знаю, чому я так зробив. Сліпий інстинкт.

Пролунав постріл, і свинцева куля влучила в мішень у мене над головою. Мій капелюх трохи ворухнувся.

Оце-то хлопчик! Він теж любив жартувати, як отой червоноокий. Я впустив люльки, взяв за криси капелюха й підняв його на кілька дюймів над головою. Знову пролунав постріл. Ще одна куля вдарила в мішень. Я важко впав на дерев'яну підлогу. Двері відчинилися й зачинились. От і все. Світло від прихованих ламп сліпило мені очі. З-за штори, що затуляла слухове вікно, пробивалося сонце. На найближчій до мене мішені з'явилися дві нові світлі цятки, а в своєму капелюсі я побачив чотири круглі дірочки, по дві з кожного боку.

Я підповз до краю перегородки й визирнув. Хлопчик зник. Мені було видно тоненькі дула гвинтівки й пістолета на стойці.

Я підвівся й рушив попід стіною назад, тоді вимкнув світло, повернув ручку замка з пружиною і вийшов надвір. Перед гаражами водій генерала Вінслоу, насвистуючи, все ще полірував машину.

Я зібгав у руці капелюха й попростував уздовж будинку, сподіваючись побачити хлопчика. Але його ніде не було. Тоді я натис кнопку дзвінка біля парадних дверей і спитав місіс О'Мару. Взяти мого капелюха я слузі не дозволив.

11

Генералова дочка була одягнена в щось устрично-біле, з білим хутром навколо обшлагів, на комірі й на подолі. [165]

Столик на коліщатках стояв біля самісінького її крісла, і вона струшувала попіл поміж срібні столові прибори.

Увійшла скромна покоївка з гарними ногами, викотила столика й причинила за собою високі білі двері. Я сів.

Місіс О'Мара відкинула голову на подушку; вигляд у неї був стомлений. Вона досить неприязно блимнула на мене холодним, непривітним поглядом.

— Учора ви справили на мене враження досить порядної людини, — мовила жінка. — Та, бачу, ви така сама тварюка, як і решта. Просто грубий лягавий!

— Я прийшов розпитати у вас про Леша Їгера, — сказав я.

Вона навіть на вдала, що здивована.

— А чому це, власне, ви надумали розпитувати мене?

— Ну... якщо ви жили в клубі "Дарданелла"... — Я помахав зібганим капелюхом.

Вона не зводила очей зі своєї сигарети.

— Гаразд, мені здається, я справді бачила його там. Я пригадую одне досить незвичайне ім'я.

— Уся ця сволота має такі імена, — зауважив я. —Здається, Ларрі Бетцель, — думаю, ви читали про нього в газеті, — колись був другом Дада О'Мари. Вчора я не сказав вам про нього. Можливо, це була моя помилка.

На шиї в неї запульсувала жилка. Вона тихо промовила:

— Я підозрюю, що ви збираєтесь дозволити собі надто багато, і мені, певне, навіть доведеться вас вигнати.

— Дозвольте спершу пояснити вам суть справи, — сказав я. — Здається, водій містера Їгера — крім незвичайних імен, ця сволота має ще й водіїв, — розповів Ларрі Бетцелю про те, що його шеф приїздив сюди тієї ночі, коли зник О'Мара.

Успадкована військова кров у жилах господині, певно, допомогла їй. У неї не ворухнувся жоден м'яз. Навпаки, вона стала ще незворушнішою.

Я підвівся, взяв у неї з холодних пальців сигарету і загасив її у білій нефритовій попільничці. Тоді обережно поклав капелюха їй на коліно, прикрите білим атласом, і знову сів.

Трохи згодом очі в місіс О'Мари ожили. Вона опустила їх і подивилася на капелюха. На вилицях у неї проступили дві яскраві плями. Язик її не слухався, губи тремтіли.

— Я розумію, це поганенький капелюх. Я дарую його вам. Ви тільки погляньте на дірки від куль. [166]

Рука в жінки стрепенулася й схопила капелюха. її очі метали блискавки.

Генералова дочка розправила наголовок, оглянула дірки й здригнулася.

— Їгер? — несміливо спитала вона. Це був уламок голосу, старечого голосу.

Дуже повільно я проказав:

— Місіс О'Мара, Їгер не став би користуватися гвинтівкою двадцять другого калібру.

Блиск погас в її очах. Вони перетворювалися на чорні вирви.

— Ви його мати, — вів далі я. — Що ви збираєтеся з цим робити?

— Боже милостивий! Дейд! Він... стріляв у вас?

— Двічі, — уточнив я.

— Але чому?.. Чому?

— Ви вважаєте мене зухвальцем, місіс О'Мара. Одним із багатьох безжалісних хлопців із суспільних низів. І якби я був ним, тепер я почувався б на цьому місці дуже легко. Та насправді я зовсім не такий. І все ж я мушу розповісти, чому він стріляв у мене!

Місіс О'Мара мовчала. Тоді поволі кивнула головою. Тепер її обличчя обернулося на маску.

— Гадаю, він просто не може нічого з собою вдіяти, — почав я. — По-перше, Дейд не хотів, щоб я розшукав його вітчима. До того ж малий любить гроші. Нібито й дрібниця, та це — тільки частина загальної картини. У тирі він майже програв мені долар. Це теж здається дрібницею, одначе ваш син живе в обмеженому світі. Річ у тім, що він — божевільний малий садист, якому кортить натиснути пальцем на спусковий гачок.

— Як ви смієте! — спалахнула вона, але відразу про це й забула.

— Як я смію? Смію. Не треба сушити собі голову й гадати, чому він у мене стріляв. Адже я не перший, чи не так? Вам не слід би цього знати, ви, либонь, і в думці не припускали, що він учинив це навмисне.

Вона сиділа мовчки, нерухомо. Я глибоко вдихнув повітря.

— Отже, давайте поговоримо, чому він стріляв у Дада О'Мару, — запропонував я.

Якби я подумав, що вона скрикне хоча б цього разу, то обманув би себе. Той старий з оранжереї передав їй у спадок щось куди більше, ніж високий зріст, темне волосся й сміливі очі. [167]

Місіс О'Мара міцно стулила губи, спробувала облизнути їх і від цього на мить стала схожою на перелякану дівчинку. Риси її обличчя загострились, а рука, наче протез на дроті, звелася вгору, вчепилася в біле хутро під шиєю і стискалась доти, доки побіліли кісточки пальців. Нарешті жінка просто втупилася в мене. Мій капелюх упав з її коліна на підлогу. Вона знову не ворухнулася. Другого такого гучного звуку, з яким упав капелюх, я ніколи не чув.

— Гроші, — сухо мовила вона. — Певна річ, ви хочете грошей.

— Скільки, по-вашому, я хочу?

— П'ятнадцять тисяч доларів.

Я рішуче кивнув головою й сказав:

— Це було б досить справедливо. Щось на зразок офіційної угоди. Приблизно стільки ж мав О'Мара в кишенях і стільки ж одержав Їгер, щоб прибрати тіло.

— Ви занадто... триклятущий нахаба! — з жахом вигукнула вона. — Я сама залюбки вбила б вас!

Я спробував усміхнутись.

— Це правда. Я нахаба і взагалі позбавлений будь-якого співчуття. Все сталося приблизно так: хлопчик привів О'Мару туди ж, куди привів сьогодні мене, вдавшись до тих самих простих хитрощів. Не думаю, щоб це був план. Ваш син ненавидів вітчима, але планувати вбивства він не став би.

— Він ненавидів його, — підтвердила місіс О'Мара.

— Отже, вони в невеличкому тирі, і ваш чоловік лежить мертвий на підлозі, за перегородкою, де його не видно. На постріли там, звісно, ніхто не звернув уваги. Крові небагато — попадання у голову, до того ж калібр малий. Отож хлопчик виходить із тиру, замикає двері й ховається. Однак через деякий час Дейд повинен про це комусь розповісти. Він просто мусить це зробити. І хлопчик звертається до вас. Адже ви — його мати. Ви єдина, кому можна про все розповісти.

— Так, — видихнула вона. — Саме так він і вчинив. — Ненависть до мене в її очах згасла.

— Ви маєте намір кваліфікувати це як нещасливий випадок. Гаразд. Одначе треба зважити на одну обставину. Ваш син ненормальний, і ви про це знаєте. Знає і генерал, знають слуги. Мають бути й інші люди, які про це знають. А тупі, на ваш погляд, представники закону до таких людей досить суворі. їм доводиться мати справу із багатьма з них. І я

гадаю, Дейд, певне, проговорився. Думаю, згодом він своїм вчинком навіть хвалився. [168]

— Розказуйте далі, — кинула жінка.

— Ви б цим не ризикували, — вів далі я. — Ні заради сина, ні заради отого старого хворого чоловіка в оранжереї. Ви б скоріше вчинили якийсь жахливий злочин, ніж ризикувати цим. Так ви й зробили. Ви знали Їгера й найняли його, щоб позбутися трупа. Все це, за винятком того, що довелося сховати дівчину, Мону Мізервей, і допомогло створити враження обдуманої втечі.

— Коли стемніло, він вивіз трупа у Дадовій машині, — глухо промовила генералова дочка.

Я нахилився й підняв з підлоги капелюха.

— А слуги?

— Норріс знає. Це той, що відчиняє вам. Та він радше помре на дибі, ніж комусь розповість.

— Атож. Тепер ви знаєте, чому порішили Ларрі Бетцеля і чому він хотів поїхати зі мною, чи не так?

— Шантаж, — сказала вона. — До нього ще не дійшло, але й цього чекала. Я б заплатила будь-які гроші, і Бетцель це, напевне, зрозумів.

— Помалу, з року в рік він легко зібрав би чверть мільйона. А взагалі я не думаю, що Джо Мізервей був замішаний у цьому. І дівчина не була, я певен.

Місіс О'Мара нічого не відповіла. Вона просто не зводила очей з мого обличчя.

— Чорт забирай, — важко промовив я, — чому ви не відібрали в нього зброю?

— Він гірший, ніж ви гадаєте. Тоді почалося б щось іще страшніше. Я... я сама його трохи боюся.

— Відвезіть звідси хлопчика, — порадив я. — Відвезіть його від свого батька. Ваш син ще малий, і його, якщо добре взятися, можна вилікувати. Візьміть малого до Європи. Якомога далі. Негайно. Якщо генерал дізнається, що Дейд убив О'Мару, це одразу його доконає.

Жінка через силу підвелася й понуро підійшла до вікна. Вона довго стояла нерухомо, майже злившись із важкими білими шторами. її застиглі руки були опущені. Згодом вона повернулася й пройшла повз мене. Спинившись позад мого крісла, місіс О'Мара перевела подих і схлипнула — лише один раз.

— Це було просто жахливо. Наймерзенніша річ, про яку я будь-коли чула. І все ж я, якби довелося, вчинила б так ще раз. Тато цього не зробив би. Він відверто розповів би про все. Це, як ви кажете, доконало б його.

— Відвезіть сина, — наполягав я. — Дейд тепер переховується десь неподалік. Думає, що влучив у мене.[169] Він ховається, наче звір. Зрозумійте його. Він не може нічого з собою вдіяти.

— Я пропонувала вам гроші, — промовила генералова дочка, все ще стоячи позад мене. — Це гидко. Я не кохала Дадлі О'Мару. Це теж бридко. Я не можу дякувати вам. Навіть не знаю, що сказати.

— Забудьте про це, — порадив я. — Я всього лише старий робочий кінь. Візьміться до хлопчика.

— Обіцяю. Прощавайте, містере Кармеді.

Ми не потисли одне одному руки. Я спустився сходами. Біля парадних дверей, як завжди, стояв слуга, ого обличчя не виражало нічого, крім ввічливості.

— Чи не хочете провідати генерала, сер?

— Іншим разом, Норріс. — Хлопчика я не зустрів. Я пройшов хвіртку, сів у прокатний "форд" і поїхав пагорбом униз, повз старі нафтові вишки. Поблизу декотрих із них дотепер збереглися невидимі з вулиці відстійники із стічними водами та рештками нафти на поверхні.

Завглибшки свердловини були, певне, футів десять чи дванадцять, а то й більше. Мабуть, там діялися темні справи. Можливо, в одній із тих свердловин...

Я був радий, що вбив Їгера.

По дорозі до центру я зупинився біля бару й перехилив кілька чарок. Та легше мені не стало.

Правда, після тих кількох чарок я згадав про дівчину, яку називав Срібною Перукою. Ми з нею ніколи вже й не побачилися. [170]